

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК ХІХ. Ч. 230. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 6. жовтня 1941. No. 230. Jersey City, N. J., Monday, October 6, 1941. Vol. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Перше Праця, Потім Права Відомо Письменниця Про Жінок

Недавно була в „Свободі” згадка про те, що було порушене в часі нарад 20-тої конвенції У. Н. Союзу в справі жіночого заступництва в головному уряді цієї організації. Як відомо, дискусія повстала на конвенції при вирішенні цієї точки статута, яка постановляє, скільки жінок повинно бути в складі головного уряду У. Н. Союзу. Жінки-делегатки, а також і певне число чоловіків-делегатів, висказувались за те, щоб у головному уряді, крім заступниці головного передсідника, були три або чотири радні, а не дві, як це було до цього часу. Жінки казали, що жіноцтво становить одну третину всього членства У. Н. Союзу, та що відповідно до того числа жінки повинні мати теж і відповідне представництво в головному уряді. Вислідом цієї дискусії була ухвала, якою признано жінкам рівні права у виборі їх на радних. А крім того застережено жінкам ще таке право, що колиб навіть кандидатки-жінки не дістали при голосуванні потрібного числа голосів для вибору на радних, то й так найменше дві жінки бусять бути радними.

Така ухвала, коли брати під увагу самий її зміст, є без сумніву в користь жіноцтва. Та в практиці, вона не має значіння, бо коли на конвенції нема відповідного числа делегаток, тоді трудно, а навіть майже неможливо вибрати до уряду більше як дві радні.

Та справа дуже важна вже з цього боку, що така організація як У. Н. Союз потребує для свого успішного розвитку та зросту таких членів, які були б вдоволені і не почували себе покривдженими. Щож зробити, щоб так дійсно було?

Відоме, що відділи вибирають делегатами звичайно активних членів, головно урядників, які нераз літами працюють та посвячують свій час для відділу. І це зовсім справедливо, як члени-урядники так поступають. Бо праця по відділах, зокрема праця секретаря, не є тепер легка, а тому за неї належалосяб певне признання, яким є власне вибір у делегати. Вибір активного члена на урядника є також корисним для самого відділу, бо хто працює для відділу, той знає краще вимоги членів і організації, а тимсамим може й краще заступити свій відділ на конвенції. Та працю по відділах виконують головно чоловіки. Вони є урядниками, вони сповняють обов'язки передсідників, секретарів і касієрів. І, очевидно, коли прийдеться вибрати делегата, то члени виберуть скорше такого урядника-чоловіка ніж жінку.

Далі треба взяти під увагу також і те, що по відділах є завжди менше жінок ніж чоловіків, а тому і з цього боку легше чоловікам попасти в делегати, ніж жінкам.

Тут, як бачимо, мова про такі відділи, які мають мішане членство, значить чоловіків і жінок. Та знаємо, що в Союзі є і чисто жіночі відділи. По таких відділах не є вже трудно доглянути працю та активність зі сторони жіноцтва. Тут жіноцтво проявляє вже свою власну ініціативу, приєднує членів, виконує обов'язки урядників відділу, а коли прийде конвенція У. Н. Союзу, то тоді заступає там свої відділи.

Як виглядає праця жінок по мішаних відділах, а якою вона є у жіночих відділах, то це найкраще можна було завважити з того спису організаторів, який був проголошений з початком цього року в „Свободі”. Він представляв вислід праці на полі організування нових членів за 1940. рік. Хто цікавився тим списом, то в ньому міг знайти імена не тільки чоловіків-організаторів, але також і жінок. Але ті останні були тільки з жіночих відділів. Це знову показує, що жіноцтво не проявляє майже ніякої активності по мішаних відділах. Принаймні, коли мова про організування нових членів. Натомість таку активність видно в чисто жіночих відділах. Коли отже жінки не займають урядів по мішаних відділах, і не приєднують там членів, то й трудно сподіватись, щоб у таких відділах вибрано делегатами жінок. Правда, що й по таких відділах може трапитись, що якась жінка може бути активною і може бути вибраною урядницею відділу, а також і делегаткою. Та загально беручи, це рідкі випадки. З цього виходить ясне і просте заключення: Нам треба мати більше жіночих відділів!

З кого їх творити?

Коли мова про старше жіноцтво, то воно вже є або зорганізоване, або з якихось причин не може вже вступати в члени. Тому для нас лишається поле до праці головно серед молоді, серед молодих тут роджених дівчат і жінок. Їх ми повинні орга-

нізувати в окремі жіночі відділи. Такі відділи принесуть користь Союзові і самому жіноцтву. Жіноцтво посилить тоді свої ряди. Воно легше добеться здійснення своїх домагань та поширення своїх Союзівих прав. Знову У. Н. Союз зросте, бо збільшиться новими молодими членими.

Отже будуймо жіночу силу та поширюймо свої права в Союзі організуванням молодого жіноцтва і творенням з нього окремих жіночих відділів. Тоді матимемо більше представництво та більший голос у заряді Союзу.

На запит про вагу рівності полів, письменниця сказала, що чоловіки ще не розуміють ваги рівності. Їх щойно треба виховати до зрозуміння ідеї, що в світі було би краще жити, якби жінки були рівні з чоловіками. Зате жінок треба ще виховувати до зрозуміння правди, що людське життя було би багатше, якби жінки стали дозрілими одиницями, а не оставали недоростками, як це є з багатьма жінками тепер.

Найбільшою слабкістю жінок ця велика письменниця вважає їх тривіальність, дрібничковість. Є це справжня слабкість передовсім тому, бо жінка в глибині свого серця дрібничковою не є. Є в Америці жінки, що ходили й до колегій і мали всякі інші можливі нагоди до розвою, а прецінь по 10 роках подружого життя тих жінок не можете відрізнити від інших жінок, що таких нагод до розвою не мали: вони витрачують цілі години на

нізувати в окремі жіночі відділи. Такі відділи принесуть користь Союзові і самому жіноцтву. Жіноцтво посилить тоді свої ряди. Воно легше добеться здійснення своїх домагань та поширення своїх Союзівих прав. Знову У. Н. Союз зросте, бо збільшиться новими молодими членими.

Отже будуймо жіночу силу та поширюймо свої права в Союзі організуванням молодого жіноцтва і творенням з нього окремих жіночих відділів. Тоді матимемо більше представництво та більший голос у заряді Союзу.

Стефанія Галичин, секретарка молодечого жіночого 455. відділу У. Н. С.

пусті гри в карти або плетіння панчіх. Перл Бок вважає це признакою дрібничковости думати, що людина робить усе можливе для війни, коли вона плете пончохи.

Другою слабкістю жінки, на погляд Перл Бок, є нахил жінок до викручування хитрунством для себе всего, чого їм забажається, і техніка спеціальних привілеїв, себто вижидання для себе чогось просто на тій основі, що вони жінки. „Жінки поведуться найгірше тоді”, каже Перл Бок, „коли вони мають до діла з чоловіками, бо вони (жінки) не є самі собою”.

„Наконець, жінки проявляють ще нахил думати, що те, що в світі діється, їх не обходить”, каже Перл Бок. „А я кажу, що все, що діється в світі, обходить жінку. Жінки відповідають за те так само, як чоловіки, і жінки так довго не будуть мати значіння в світі, поки вони не навчаться признавати за собою цю відповідальність. І цілий світ буде терпіти, поки жінки цього не зроблять”.

Коли Перл Бок порівнює жінку з недолітком, вона не відкриває нічого нового. Психологи й політики, суспільні діячі помітили це вже давно, як помітили вони цей самий нахил в інших уособлених суспільних групах, суспільних класах і народах.

Перл Бок є американського походження, але уродженкою Китаю, де її батько був місіонером. Вона виховалася в Китаю й знає знаменито китайське життя, про котре вона пише в своїх повістях. Вона пише по англійськи, хоча думає по китайськи.

Про „Жіночий Додаток”

Гром. Анастасія Г. Біловус з Дітройту, пересилаючи на передплату „Свободи” для своєї родички, пише між іншим ще таке: „Жіночий додаток у „Свободі” є дуже корисний і потрібний. Але булоб під теперішню хвилю ще корисніше, колиб писано статті, що підносилиб патріотичного духа, бо такі статті й дописи підганяють одиниці, а з ними і цілу суспільність до більшої праці, такої, що є корисною, бо конструктивна”.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918,
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,**ЖІНКА — ФІНАНСІСТ**

Серед українських селян поширений такий звичай, що грішми, здобутими із прибутків в господарстві, орудує господарина. Продасть господар кілька кірців збіжжя, безрогу, коня, чи пару голів, господарина до нього: „А давай сюди гроші, хай сховаю їх до скрині". Господар чує потилицю, але гроші таки їй віддає. „Та дай бодай на могорич, бо сусіди будуть впоминатись", завважує він. Поворкотівши, господарина

дасть на могорич, а решту візьме і запопадливо заховає на са-ме дно скрині та замкне на ключ. Так є, що це в голові жінки повстає плян господарського бюджету, всі можливі приходи і розходи, що треба, а чого не треба купувати. Господар, зрозуміло, зголошує до цього домашнього міністра фінансів свої домагання і коли вони слушні, він може бути певний, що вони будуть узгоджені. Все таки каса знаходиться під стислим зарядом жінки, а чоловік мусить їй користися.

В Америці обставини дещо відмінні від краєвих. Але багато з наших громадян продовжують цю стару українську засаду і далі поручають своїй жінці роллю домашнього міністра фінансів. Вони приносять щотижня свою заробітну платню і віддають їй в руки, щоб вже вона з нею зробила порядок та розділила як найкраще.

Злобні люди деколи з такого чоловіка собі кепкують. Мовляв, він сидить жінці під п'ятою і не може рушити ні одного цента з тих грошей, які сам заробив. Проте в такому поступованні міститься глибока мудрість. З такого поступовання сам чоловік найбільше користується.

Такі поступовання увільняє чоловіка від багатьох матеріальних клопотів. Коли приходи невеличкі і дають такий прожиток, який можна булоб в багатьох випадках поліпшити, найкраще чоловікові віддати гроші в руки жінки і сказати: „Давай собі з ними раду сама". Колиб йому самому прийшлося розпоряджати грішми, себто вичислювати окремо на харч, окремо на мешкальний чинш, окремо на одягу і обуву, окремо на різні домашні і кухонні прибори, окремо на різні видатки для дітей, на різні розривки, гостину, свята, лікарів, забезпечення, то він скоро переконавсяб, що він не годен звести кінців до купи.

Коли ми від когось домагаємось на щось грошей, звичайно ми схильні жадати трошка більше, щоб бути як слід забезпеченими від непередбачених випадків. Але коли гроші в нашій власній скарбниці, то ми поступаємо цілковито навпаки, а саме, щоб забезпечитись від тих непередбачених випадків, ми постійно поменше витрачуємо, щоб мати сякі такі грошеві резерви. Жінка має ту саму схильність. Коли вона жадає від чоловіка грошей

на кожний видаток окремо, вона схильна перебільшувати жадання. Колиж вона завідує ними сама, вона схильна з них дещо ощадити.

Крім того чоловік зазнає далеко більше спокою. Бо коли в жінки надношені черевики чи плащ, вона не починає туркувати йому в вухо, що ось найвищий час, щоб їй нові черевики чи капелюх купити. В неїж гроші вона може це сама зробити. Знаючи, що вона може це сама зробити, вона починає торгуватись із власним сумлінням. Найчастіше буває таке, що вона сама себе переконує, що слід з тим ще троха зачекати. Подібне вона зробить з кожним іншим хатним видатком. Ось так вона заощаджує гроші. З цього випливає дальша користь. Жінка дістає собі на голову багато справ, які абсорбують її увагу до тої міри, що вона не має часу виладувувати своєї енергії на сварки з чоловіком. Відповідальність заставляє її нераз питати ради чоловіка. А коли чоловік розумний, він отсею радою може впливати на хід домашніх подій краще, ніжби сам орудував грішми. Зновуж жінка, хоч має через те більше труду, має водночас більше приємності з життя, бо не вважає себе лише служницею вдома, а дійсною господаринею, з виконною силою. Ось так обі сторони на тім чимало користаються.

Зрозуміло, що таке буває в пересічних випадках, але не все. Успіх тої засади багато залежить від характеру жінки і чоловіка. Бувають винятки, в яких заінтересовані сторони зовсім інакше поступають. Жінка дірвавшись грошей, велику частину з них витрачує на себе чи на інші непотрібні витребеньки, так що не можна від платні до платні видержати. Бувають знову чоловіки, які, віддавши жінці гроші, поступають так, як колишній австрійський капраль, що посилав простого вояка по папіроси і казав: „Маєш тут шістку, купи пачку за шіснадцять і не забудь решту принести".

Взявши все до купи, так здається, що молодець, який одружився, а який не може сам кінців звести, краще зробити, коли попробує старої української засади і віддасть домашні фінанси жінці. Зокрема тоді, коли жінка нарікає, що мало дістає на харч, замало на одягу, замало на гостини й інші потреби. Коли тих

ЗНАЄМО, ЧОГО ХОЧЕМО!

Я є жінка і члениця 336. відділу У. Н. Союзу. Радію „жіночою сторінкою" як кожним освітнім здобутком. Наше жіноцтво шукає за культурними здобутками, бо бажає поступу. Питаєте нас у статті з 8. вересня: „Якщо є які бажання, то які?" Кажете, що ми, жінки, все чогось хочемо, що все нам щось не достає, а чого саме хочемо, того самі не знаємо...

Позволю собі на те відповісти. Ой знаємо ми, жінки, знаємо, чого хочемо і що нам треба! Тільки, на жаль, не всі, а через те є і страх за вдержання „жіночої сторінки". Та памятаймо, що не всі є байдужі і бездільні, як це виглядає, коли мати на увазі загаль. Не всі ми лиш за себе дбаємо! А судячи українську жінку, памятаймо, що українська жінка щойно дозріває, щойно сонічко яснє її огріває. Вона щойно стріпується з неволі й рабства, несмілості і страху. Вона щойно тепер починає іти сміло, хоч ще позаду інших, скажимо американських жінок, вільнодумних, освічених і вишкolenих. Але то ніщо, що ідемо позаду їх, бо так ідемо і такі дійдемо до своєї мети. Я вірю, що прийде той час, коли кожна українська жінка буде вільна думкою і свідомо своєї духової сили і своїх прав. Тоді буде в нас не одна „жіноча сторінка" — повчаюча, щира і поступова.

Олена Степанек,
Клівленд, О.

труднощів чоловік не може розв'язати в той спосіб, щоб принести до дому більшу заробітну платню, він позбудеться чимало клопотів, коли жінці скаже: „Ось маєш мої заробітки, а тепер ти промишляй, щоб ними влаштувати життя можливо якнайкраще".

ВЗОРИ КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ D.M. C. І СТЕМПІЛЮВАНІ РІЧІ.
UKRAINIAN BAZZAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛІДЕЛЬФІЮ й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прагматичною металевою труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. **\$295.00**

Все, чого треба, з виїмком одіяння й належностей за церковну відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ПОМЕРЛА ДРУЖИНА ІВАНА ФРАНКА

Доносять зо Львова, що 17. липня ц. р. померла Ольга Франко, дружина великого українського поета Івана Франка. Померла в 77. році життя. Похоронено її у Львові.

Теляча печінка зискає на смаку, якщо її на кілька годин перед ужиттям вложимо до молока з водою.

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖІНОК ДО ПРАЦІ У ФАБРИЦІ.

Заняття стає, робота легка і чиста, платня гарантована. По аплікації голоситись до адвоката Кузьми в Ньюарку на адресу: 227-32

WILLIAM KUZMA
790 BROAD ST., NEWARK, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружого свідчення.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE., cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор для обслуговування.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

МИРОН ЛИТВИН І СИН**УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**Обслуга щира і чесна
Main Office:

383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія):
969 South Broad Street,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150,
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.),
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-6577